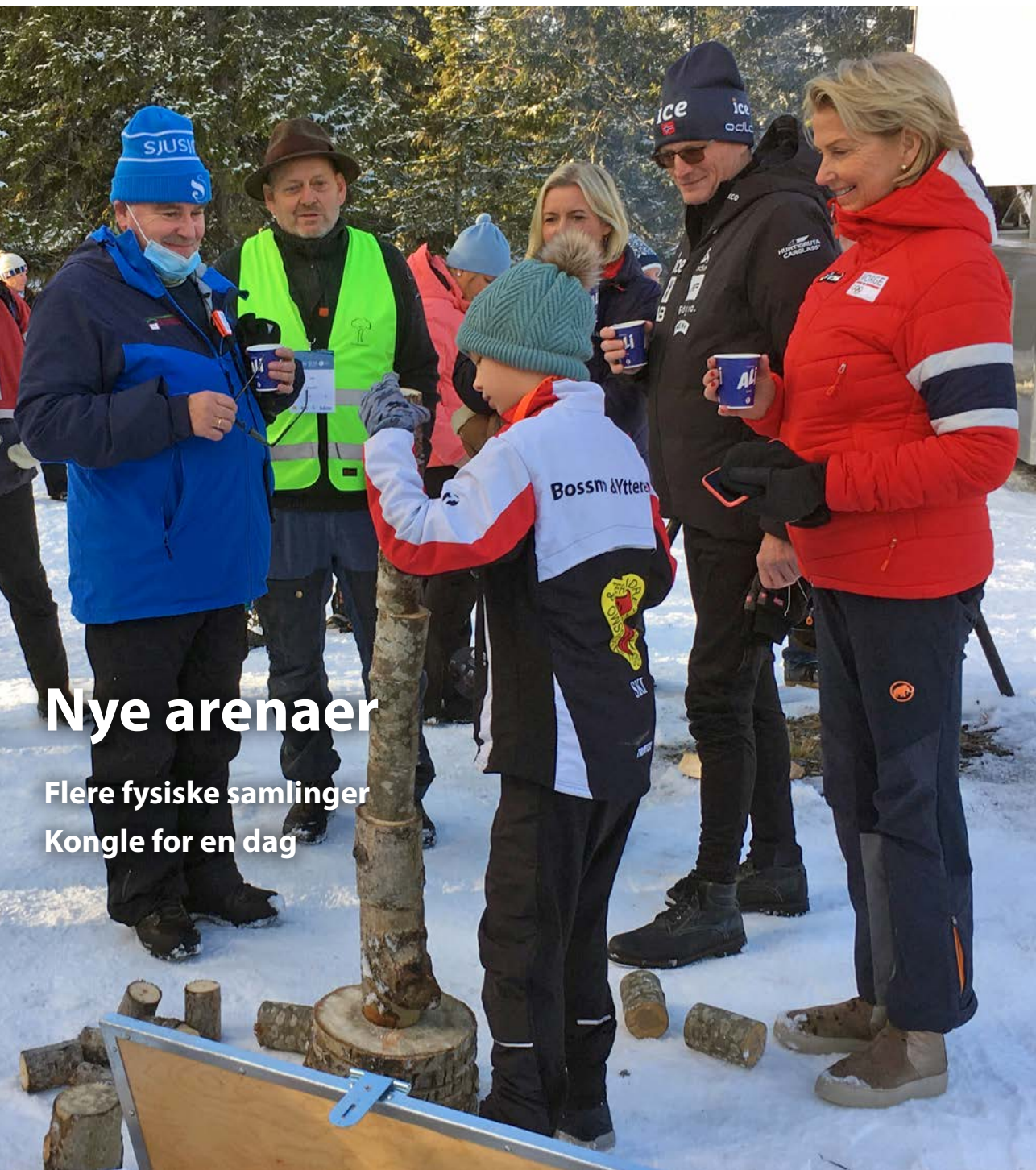

SKOG MILJØ

Nye arenaer

Flere fysiske samlinger
Kongle for en dag

4

12

Skogselskapet samlet på Rådsmøte	4
Skoleopplegg som fenget	6
Bålkaffe midt i Oslo	8
Skolefolkene møttes igjen	9
Pris for beste masteroppgave – og jobb i Skogselskapet	10
Papir mot snutebille	11
Skogselskapet tok imot Sandra	12
Julestemning og trivsel	14
Storstilt friluftslivskonferanse	16
Fagdag om bioenergi på Bryne	17
Trøkk på skoleskogs dager i Viken	18
Smånytt	20
Aktivitetstips for jula	24
Nytt og gammelt	26
Skog og Miljø-bildet	27

14

SKOG MILJØ

Utgiver: Det norske Skogselskap
Wergelandsv. 23B, 0167 Oslo

Telefon: 23 36 58 50

E-post: info@skogselskapet.no

Bankgiro: 7001 05 21198

ISSN 0803-3943

Redaktør: Astri Kløvstad

astri.klovstad@norsk-skogbruk.no

Grafisk produksjon: Å jour design

Trykk: Polinor, www.polinor.no

Annonsepriser (ekskl. mva.):

1/1 side kr 6 000

1/2 side kr 3 500

1/4 side kr 2 000

1/8 side kr 1 000

Frist neste nummer: 25. mars 2022

FORSIDE: Idrettstoppene besøkte Skogselskapet under sesongåpningen for skiskyting på Natrustilen i november.

Foto: Astri Kløvstad

Styret Det norske Skogselskap

Leder: Line Henriette Holten

Nestleder: Lars Henrik Sundby

(Skogselskapet i Oslo og Akershus)

Styremedlemmer: Simen Gjølsvåg (NIBIO),

Anders Hals (Skogselskapet i Buskerud og

Telemark), Terje Kolstad (Skogselskapet i Møre

og Romsdal), Tonje Refseth (Norsk Friluftsliv),

Rannveig Kristiansen, (Skogselskapet i

Trøndelag, ansattrepresentant)

Det norske Skogselskap er en ideell organisasjon med ca. 8 000 medlemmer fordelt på totalt 16 fylkesskogselskap. Vår visjon er at alle mennesker skal oppleve skog som en verdifull kilde til livskvalitet. Siden 1898 har selskapet utviklet seg fra i starten å sørge for helt nødvendig skogreising til nå å jobbe med bevisstgjøring rundt skogens viktige rolle i kampen for et bedre klima.

www.skogselskapet.no

Sammen er vi sterkere

I midten av november hadde vi endelig gleden av å samle hele Skogselskapsfamilien til fysisk Rådsmøte på Gardermoen igjen. Det var inspirerende å oppleve det store engasjementet, kompetansen og erfaringen som denne forsamlingen innehar – fra tillitsvalgte og ansatte i de ulike fylkesskogselskapene til staben i DnS.

Gjennom de to dagene vi var samlet fikk vi fram både mangfoldet, men ikke minst alt som samler og gjør oss sterke, sammen i Skogselskapet.

Det siste året har vi gjennomført en god prosess med utvikling av en felles kommunikasjonsstrategi for Skogselskapet. Et samlet råds-møte ga sin fulle tilslutning til strategien og viser at vi står samlet som organisasjon og dermed kan kommunisere på en hensiktsmessig og effektiv måte. Strategien har blitt et konkret og tydelig verktøy for organisasjonen og vil være et godt veikart i tiden framover for det vi sier og gjør. Denne vil i neste runde bli fulgt opp av mer konkrete tiltak og aktiviteter i form av en egen handlingsplan.

Videre fikk vi en fornyet diskusjon og forankring knyttet til våre satsingsområder. Det er enighet om at de overordnede satsingsområdene for Skogselskapet i tiden framover skal være:

- 🌿 Skog og klima
- 🌿 Skog og helse
- 🌿 Skog og skogbruk

Disse henger tett sammen, men er samtidig sterke og viktige hver for seg. Det er felles satsinger, men det er, og kan være, en viss forskjell i prioriteringen for fylkene og DnS. Dette fordi vi har ulike ressurser, satsinger og posisjon. Vi har friheten til å være ulike, men står sammen om felles betydning, og at vi totalt sett kan favne bredt.

I tillegg var det spennende, engasjerende og informative foredrag om ulike tema, både fra eksterne foredragsholdere og representanter fra fylkesskogselskapene og styret/administrasjonen. Les mer om møtet på side 4 i bladet.

Det var et inspirerende Rådsmøte, med gode råd som ble gitt til hverandre og møtet viser at sammen er vi sterkere.

2021 nærmer seg slutten og vi kan oppsummere med nok et «annerledesår» som følge av koronasituasjonen – samtidig kan vi konstatere at Skogselskapet har evnet å omstille seg og tilpasse seg til både restriksjoner og smittevernbestemmelser, men også ser nye muligheter.

Takk for samarbeidet og innsatsen i 2021 – ha en fredfull jul og et riktig godt nytt år! 🌿

TOMMEL OPP: Det var enstemmig tommel opp for igjen å møtes til fysisk Rådsmøte. Administrerende direktør Trygve Enger og styreleder Line Henriette Holten foran.

Skogselskapet samlet på Rådsmøte

Endelig kunne hele Skogselskapet samles for Rådsmøte på Quality Hotel Gardemoen, 17.-18. november. 14 av 16 fylkesskogselskap var representert for å jobbe sammen med hvordan vi skal fremme forståelse for skogens mangesidige betydning og arbeide for et godt skogbruk.

TEKST OG FOTO: MAY-SYLVI SKINNERLIEN

Rådsmøtet i Skogselskapet avholdes en gang i året. Da samles representanter fra alle styrene i fylkesskogselskapene og de ansatte. Her blir temaer som angår hele Skogselskapet tatt opp og forberedt til Landsmøtet og de ulike årsmøtene i fylkene. Endelig kunne vi samles og for første gang kunne styret til Det norske Skogselskap (DnS) håndhilse og ha et fysisk styremøte. For Line Henriette Holten, som ble valgt som styreleder for DnS på Landsmøtet i 2020, var dette første Rådsmøte i Skogselskapet.

– Dette er veldig engasjerende og retningsgivende. Skogselskapet har noen kunnskapsrike medarbeidere og tillitsvalgte, sa Holten.

VIKTIGE SAKER

De største sakene på årets Rådsmøte var kommunikasjonsstrategien for Skogselskapet, satsningsområder,

medlemsverving og allemannsretten. Et tidligere arbeid sammen med styrer og ansatte har resultert i en kommunikasjonsstrategi som ble presentert. Gjennom pandemien viser det seg at 32 prosent av befolkningen driver mer friluftsliv enn tidligere. Med utgangspunkt i dette – hvordan kan vi informere bedre om både skogbruk og allemannsrett? I tillegg hadde vi besøk utenfra for inspirasjon og nyttige tips til hvordan vi kan tenke fremover.

Marit Venn fra ungdomsredaksjonen til Norsk Skogbruk, kunne vise til hva de har fått til gjennom et nytt prosjekt de siste tre årene.

Knut Johansson fra Oslo kommuneskoger, Bymiljøetaten, var innom og snakket om deres erfaringer med stedtilpasset skogbruk.

Fra Anne Berit Lindstad i Norges Jeger- og Fiskerforbund fikk vi inspirasjon til å jobbe mer med medlemskap.

SAMARBEID MED SKOGKURS

Gjennom flere temaer både på samlingen de ansatte hadde før rådsmøtet og under selve rådsmøtet, ble samarbeidet mellom Skogselskapet og Skogkurs synliggjort gjennom ulike prosjekter som rekruttering, Lære med Skogen og faglige samlinger. Ekstra hyggelig var det at kommende administrerende direktør ved Skogkurs, John Are Linstad, tok seg tid til å delta på festmiddagen under rådsmøtet. – To innholdsrike dager, med aktuelle saker, stort engasjement og kreativitet er fullført. Full tilslutning til ny kommunikasjonsstrategi og satsingsområdene; Skog og Klima, Skog og Helse og Skog og Skogbruk. Det er storveis å endelig kunne gjennomføre en fysisk samling for hele skogselskapsfamilien igjen, oppsummerte Trygve Enger, administrerende direktør i Det norske Skogselskap.

STATSRÅDHILSEN: Den nye landbruks- og matministeren, Sandra Borch fra Senterpartiet, tok seg tid til å sende en hilsen til de fram møtte på rådsmøtet.

Til slutt fikk rådsmøtet en hilsen fra vår nye statsråd Sandra Borch. Hun understreket at hun ikke bare var landbruks- og matminister, men også skogminister. Borch mente at Skogselskapet har en viktigere rolle enn noen gang i dagens samfunn og skogpolitikk. 🌿

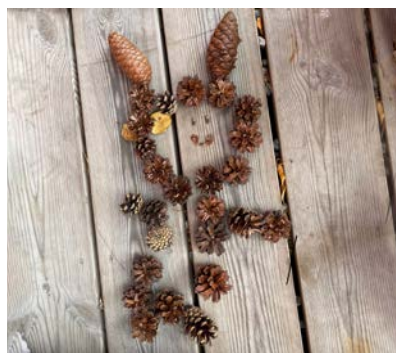
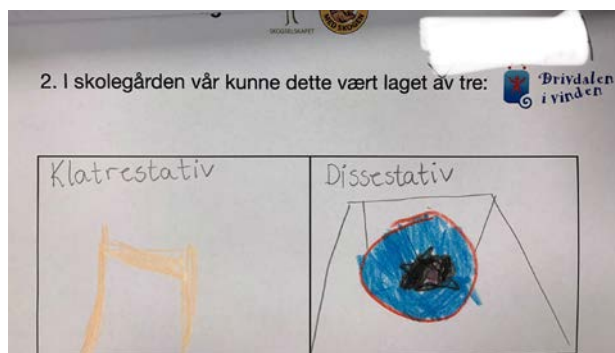
Kommunikasjonsstrategi for Skogselskapet

Det siste året har Skogselskapet jobbet frem en kommunikasjonsstrategi, som sier noe om hvem som er våre målgrupper og hvorfor vi skal kommunisere med disse. Etter to høringsrunder hvor fylkesskogselskapene og styrene har kommet med innspill, kunne det endelige resultatet legges frem for rådsmøtet. Fremover skal det jobbes videre med å konkretisere enda mer hvordan Det norske Skogselskap skal jobbe med dette, noe som også skal kunne være til støtte og hjelp for fylkene.

RESULTAT: Det kom inn mange bilder av kunstverk, lister over trebaserte ting i skolegården og filmsnutter fra elevene som deltok. Foto: De enkelte skolene

Skoleopplegg som fengnet

Hele 322 klasser med kanskje så mye som 8000 elever deltok da Skogkurs og Skogselskapet i felleskap arrangerte «Kongle for en dag».

TEKST: ASTRI KLØVSTAD

Ved å tilby skolene et fikt ferdig opplegg som tar utgangspunkt i læreplanen for de ulike klassetrinn ble det en takknemlig oppgave for lærerne å ha skog på timeplanen en dag. Nå er det jo dette Skogselskapet driver med i mange sammenhenger, ikke minst med alle skoleskogdagene som tilbys rundt om i Norges land i løpet av et år. Men «Kongle for en dag» var et nytt opplegg som

samlet alle elevene som deltok samtidig, uten at de trengte å reise noe sted.

SKOLEFJERNSYN

Dagen begynte med en TV-sending der Anna Lena Albertsen fra Skogkurs og

May-Sylvi Skinnerlien fra Skogselskapet snakket om kongler og mer til. Mye mer. Men utgangspunktet og gjennomgangstema var kongler og hva de har for en funksjon. Så var de innom hva skogen betyr for mennesker og andre arter. At noen eier skogen, og at vi lager ting av produkter fra skogen. At skogen også har betydning for klimaet og at den bidrar til å rense vannet og lufta vår. Og det viktigste av alt: fotosyntesen. Hva er det og hvordan fungerer den?

– Solenergi, vann og CO₂ blir til druesukker som er byggesteiner i treet og så blir det oksygen til overs. Det er kjempesmart! forklarte de to programlederne.

SKOGENS OMLØP

Med kongler som hovedtema ble det selvfølgelig mye snakk om frø og planteproduksjon. Det ble vist film både fra Skogfrøverket og skogplanteskolen på Biri. Hvilke treslag har vi i Norge, både bartrær og lauvtrær ble omtalt. Og hvor mange trær er det egentlig? Går det an å telle det? Jo, vi vet faktisk ganske nøyte hvor mange det er, for vi har Landsskogtakseringen.

Omløpet med planting, ungskogpleie, tynning, hogst som kan være flatehogst eller lukkede hogster, og så planting på nytt ble gjennomgått. Kantsoner og høgstubber gir skjul, mat og leveområder for insekter, fugler og andre dyr. Og hva er bærekraft egentlig? En film laget av FN-sambandet forklarte det.

OPPGAVER PÅ SKOLENE

Første del av TV-sendingen ble avsluttet med at elevene ble sendt ut i skolegården eller i nærområdet rundt skolen for å løse en av tre oppgaver. Enten kunne de lage en liten film om hvorfor skogen er så viktig, eller de kunne lage en liste over hva på skolens område som kommer fra

TV-SENDING: Anna Lena Albertsen og May-Sylvi Skinnerlien ledet programmet med stødig hånd. Foto: Fabelaktiv

tre og med ekstra poeng hvis de fant ting som kunne vært laget av tre, eller de kunne samle kongler og andre ting de fant i skogen, og lage et «kunstverk». Så skulle det sendes inn bilder av prosessen og resultatet.

DIREKTESENDING TIL SLUTT

Til slutt var det ny, direkteendt TV-sending hvor de to programlederne viste fram en del av de innsendte bildene, kåret vinnere og delte ut premier. Og med informasjon om hvilke andre tilbud Skogselskapet og Skogkurs har overfor skolene, som Lære med skogen, Skoglekene for 5. klasser, skoleskogdagene og mange aktivitetstips for å ha det moro i skogen. Og tilbakemeldingen var gode. Lærere og elever hadde hatt en lærerik dag på en litt annerledes måte, og ønsket at dette blir et opplegg som gjentas. 🍃

SAMLET: Frilufsorganisasjonene sto samlet om å sette budskapet sitt bokstavelig talt i sentrum da stortingspolitikere ble invitert ut rundt bålet. Foto: Norsk Friluftsliv

Bålkaffe midt i Oslo

Den 23. november bragte Norsk Friluftsliv og deres medlemsorganisasjoner, herunder Skogselskapet, naturen inn i sentrum.

TEKST: TRYGVE ENGER

Det var rigget til med lavvo, bålpanner og reinskinn på Eidsvoll's plass rett foran Stortinget.

Der var alle stortingspolitikere inviterte ut på bålcaffe, gløgg og pepperkaker til skikkelig julestemning og en hyggelig prat om naturens og friluftslivets

betydning. Og mange av stortingsrepresentantene tok seg tid til et lite avbrekk fra Stortingssalen og kom ut for en hyggelig og viktig friluftsprat.

Med Norsk Friluftsliv i spissen og de engasjerte medlemsorganisasjonene på lag fremsnakket vi friluftslivet og verdien av arbeidet de mange frivillige gjør hver eneste dag og betydningen av skog og natur som arena for helse, rekreasjon og friluftsliv. 🌿

Skolefolkene møttes igjen

Så var det igjen tid for Østlandsk lærerstevne etter to års koronapause. Skogselskapet var som vanlig på plass sammen med representanter fra Norsk Skogmuseum.

TEKST: TORE MOLTEBERG

Østlandsk lærerstevne er en uavhengig, ideell organisasjon som har som formål å samle skolefolk, barnehagepersonell og andre interesserte til kurs, orienteringer og drøftinger av aktuelle skole- og utdanningsspørsmål.

I en – vanligvis – årlig samling som går over to dager tilbys kurs og foredrag og samlingen omfatter også en utstilling der et mangfold av aktører i utdanningssektoren er representert.

Her deltar Skogselskapet og Norsk Skogmuseum for å informere om skogen som læringsarena. Vi samarbeider godt og har felles prosjekter bl.a. skoleturuka «Skog og vann» som er et aktivitetstilbud

SAMARBEID: Det er lang tradisjon for samarbeidet mellom skogmuseet og Skogselskapet på dette arrangementet. På bildet ser vi fra høyre Stein Tore Andersen, Lise Cats Myhre og Bjørn Holmen Skoglund fra Norsk skogmuseum og Tore Molteberg fra Skogselskapet.

for skolen i begynnelsen av juni og Skoglekene der også Skogkurs og Hamar naturskole er med i samarbeidet. 🌿

Skogselskapet jobber for:

→ å rekruttere til jobb og utdanning innen skogbruket

SKOGSELSKAPET
Skogens vokter

Pris for beste masteroppgave – og jobb i Skogselskapet

Erlend Grande fra Overhalla fikk 50 000,- kroner for beste masteroppgave, da landbruks- og matminister Sandra Borch nylig delte ut penger fra Velg Skog til de beste skogbruksstudentene. Og han er allerede i jobb for Skogselskapet i Trøndelag.

TEKST: JOHS. BJØRNDAL

En optimistisk statsråd mente det ville bli enda lettere å få jobb i skogbruket framover, med regjeringens ambisjoner om å bruke skogen mer aktivt i klimapolitikken og om «å utvikle et nytt industrieventyr med basis i skogen». – Til å gjennomføre dette trengs kunnskap, vi trenger flere som kan skogbruk i framtida, sa hun. Og så delte hun altså ut til sammen 225 000 kroner, som ble fordelt slik:

- 👉 Erlend Grande fra Overhalla fikk 50 000 kroner for beste masteroppgave i skogfag ved NMBU. Han jobber nå for Skogselskapet i Trøndelag/ Skogplanter Midt-Norge.
- 👉 Sara Emilie Bråten Aarskog fra Brandval fikk 25 000 kroner for beste bacheloroppgave ved skogbruk på Evenstad. Hun tar nå mastergraden i skogfag ved NMBU.
- 👉 Petter Almås fra Holtålen i Trøndelag fikk 50 000 kroner for sitt karaktersnitt i skogfag ved NMBU. Har fått jobb hos Fjellstyrene i Holtålen.
- 👉 Maria Åsnes Moan fra Trondheim fikk

GLADE OG STOLTE: Prisvinner Erlend Grande flankert av sine veiledere, forsker Inger Sundheim Fløistad ved Nibio (t.v.) og professor Line Nybakken, NMBU.

50 000 kroner for sitt karaktersnitt i skogfag ved NMBU. Arbeider nå med en doktorgrad ved NMBU.

- 👉 Astrid Forberg Ryan fra Hønefoss fikk 50 000 kroner for sitt karaktersnitt i skogfag ved NMBU. Har fått jobb som seniorrådgiver i fornybarseksjonen hos Klima- og miljødepartementet. 👉

Papir mot snutebille

Erlend Grande sin hovedoppgave handler om hvordan ulike typer papirhylser fungerer som beskyttelse mot snutebilleangrep på nyutsatte planter.

TEKST: JOHS. BJØRNDAL

Grande sier til Skog og Miljø at resultatene er lovende, men at det kreves flere undersøkelser før løsningen tas i bruk i større målestokk. – På M95-planter ga alle papirtypene like bra beskyttelse som den kjemiske behandlinga, og noen papirtyper ga like god beskyttelse som for planter behandlet med voks, sier han. Det var en papirhylse produsert av Ranheim Paper & Board som ga best resultat. – Der er de veldig klare for å sette i gang produksjon, men metoden må testes ut videre først. Det er etablert nye felter som skal kontrolleres til sommeren, sier Grande. Snutebilleangrep på skogplanter er som kjent et stort problem, og mange steder er strategien å la feltene ligge i to år etter hogst, for å redusere problemet. Kjemisk behandling med ulike midler har vært brukt i mange tiår, men man har lenge arbeidet for finne giftfrie alternativer. I dag blir mange planter voksbehandlet, men dette er forholdsvis kostbart. Interessen for å finne en alternativ behandlingsmåte er derfor stor. Erlend Grande er for øvrig nevø av Per Olav Grande, mangeårig leder ved planteskolen på Kvatningen. Som nyansatt samme sted får Erlend god mulighet til å følge opp arbeidet med papirbeskyttede planter videre. 🌱

BESKYTTET: Erlend Grandes hovedoppgave viser at denne papirhylsa ga god beskyttelse for M95-planter, men mindre effekt for M60-planter.

PÅ TELTTUR: Helge Nordby fra Statsforvalteren i Viken forklarer den ferske Landbruks- og matministeren om hvordan det er å administrere skogbruket nær hovedstaden. Bak ham står Karl Henrik Berke, daglig leder i Skogselskapet i Buskerud og Telemark. Sandra Borch sitter midt på bildet og omkranses av Askers ordfører Lene Conradi og Else Marie Rødby, stortingsrepresentant for Senterpartiet fra Akershus.

Skogselskapet tok imot Sandra

Skogselskapet sørget for det praktiske under Sandra Borchs første besøk som Landbruks- og matminister. Det gikk til Asker kommuneskoger, der hun fikk høre om det bynære skogbrukets utfordringer og ikke minst bransjens forhåpninger til en ny regjering.

TEKST OG FOTO: JOHS. BJØRNDAL

Regnet trommet hardt mot Skogselskapets partytelt denne novemberdagen, så de som skulle fortelle statsråden noe måtte snakke høyt. Men hun fikk da høre at Hurdalsplattformen stort sett falt i god jord hos skogbrukets organisasjoner. Det vanket godord fra både

Skogeierforbundet, Norskog og Statskog. Men det finnes da fortsatt bekymringer i bransjen, og budskapet til Sandra Borch fra skogeierorganisasjonene kan oppsummeres slik:

1. De nye signalene fra EU er ytterst urovekkende og dersom det vedtas en skogpolitikk der som medfører redusert av-virkning i Norge må vi benytte oss av vår reservasjonsrett.
2. Industriinvesteringene i fastlands-Norge er altfor små og

regjeringen må bruke de verktøyene som finnes, for å skape forutsigbare energikostnader og bedre tilgang på kapital.

3. Tilskuddene til skogkultur bør økes, her gir selv beskjedne midler stor uttelling. Og dette henger sammen med industrielleableringer. – Vi må sørge for en elv av grønt karbon, det vil gjøre det enklere å investere, sa Norskog-direktør Arne Rørå.

I tillegg til ønskene fra skogeierorganisasjonene fikk Sandra Borch også en grundig orientering om skogbruket i regionen. Først snakket seksjonssjef Helge Nordby hos Statsforvalteren i Oslo og Viken om skogbruk etter Markaforskriften, noe som blant annet medfører at rundt 600 hogstsøknader må håndteres årlig. Deretter orienterte den lokale skogbrukssjefen Petter Høistad om utfordringene i Asker. Her er kommunen selv en stor skogeier med sine 23 000 daa, som selvfølgelig drives på en måte som er tilpasset det intensive friluftslivet i Vestmarka.

Og til slutt ble det en tur både i hogstmaskinen til den lokale skogsentreprenøren Øvind Isachsen og i en fullastet tømmerbil for den ferske statsråden. Tømmerbilen punkterte for øvrig på denne turen, så behovet for penger til vedlikehold av skogsbilveiene ble greit illustrert. Og det var altså Karl Henrik Berke i Skogselskapet i Buskerud og Telemark, supplert av Øyvind Ringstad og Ole Christian Løchen fra Skogselskapet i Østfold, som sørget for tak over hodet, bål og servering.

Den nye Landbruks- og matministeren etterlot på sin side ingen tvil om at hun er mer opptatt av bruk enn av vern, og at hun har

MASKINTUR: Sandra Borch fikk en tur i hogstmaskin sammen med skogsentreprenør Øvind Isachsen.

stor tro på klimabidraget fra et aktivt skogbruk. Men hun mente også at skogens klimarolle ikke er oppfattet av det brede publikum, og ba næringen om hjelp til å formulere budskapet på en måte som gjør at publikum forstår det. – Ingen går i fakkeltog for økt CO₂-binding i skog. Jeg trenger deres hjelp til å folkeliggjøre dette budskapet, sa Sandra Borch. 🌿

Skogselskapet
er en ideell
medlemsorganisasjon

Støtt arbeidet - bli medlem

Julestemning og trivsel

ENERGIBÆRER: Ved må til for å holde varmen. Karl Henrik Berke fra Skogselskapet i Buskerud og Telemark tar tørr. Foto: Tore Molteberg

Den første helgen i desember var det duket for tradisjonsrikt julemarked på Norsk Folkemuseum på Bygdøy i Oslo. 4-5 kuldegrader og et dryss nysnø bidro til god stemning.

TEKST: TORE MOLTEBERG

Dette er et populært arrangement som trekker mye mennesker, faktisk så mange som 14 000 besøkende i løpet av de to dagene.

Fra Skogselskapets side er det viktig å skape litt trivsel på arrangementet. Vi holder fyr i bålpannene og har alltid en kopp kaffe eller solbærtoddy klar til de

som vil ha. Mens barna får instruksjoner om hvordan man spikker en nisse, slår vi av en prat med foreldrene for å fortelle om skogens rolle i klimasammenheng og trevirke som energibærere. Mange blir forbauset når vi forteller at varmen, eller energien, i ved er bundet solenergi som vi slipper løs når vi fyrer. Det at vi koker kaffe på en liten vedovn som i tillegg til varme også produserer elektrisitet som kan lade mobiltelefon, gir folk et litt nytt perspektiv på hvor energien kommer fra.

SNØ: Et fint snødruss satte prikken over i-en for julestemningen. Foto: Tore Molteberg

SPIKKING: Mange fine nissefigurer ble spikket i Skogselskapets lavvo. Foto: Trygve Enger

Skogselskapet jobber for:

→ å øke kunnskapen om samspillet mellom friluftsliv og skogbruk

Storstilt friluftslivs- konferanse

Forskning i Friluft 2021 ble arrangert på Hamar den 1. og 2. desember. Hovedformålet med konferansen var å formidle friluftslivsforskning til de som er brukere av slik kunnskap, støtte opp under relevante fagmiljøer, styrke friluftslivsforskningens posisjon og skape gode møteplasser for denne.

TEKST OG FOTO: TRYGVE ENGER

Et meget variert og rikholdig program gav deltakerne innsikt og oppdatert kunnskap om friluftsliv og høstingstradisjoner i 150 år. Målgruppen for konferansen var forskning, offentlig forvaltning, universiteter og høyskoler, skoler og barnehager, frivillige organisasjoner og andre som har interesse av friluftslivsforskning og betydningen av våre friluftslivstradisjoner.

Skogselskapet hadde gleden av å delta på konferansen fra start til slutt og fikk utvidet kunnskap og nye nettverk. Konferansen ble arrangert av Norsk Friluftsliv, i samarbeid med Norges Jeger- og Fiskerforbund, Innlandet fylkeskommune og Forum for natur og friluftsliv Innlandet. 🌿

Du kan lese mer om konferansen og se presentasjonene fra de ulike sesjonene på: norskfriluftsliv.no/forskning-i-friluft-2021 eller skann QR-koden med kameraet på din mobiltelefon:

Fagdager om bioenergi på Bryne

Et 20-talls deltakere var torsdag 11. november samlet på Bryne til den første av totalt fire fagdager som inngår i vårt prosjekt «Skogbasert bioenergi i landbruket». Prosjektet går over to år, og det vil bli avholdt fagdager over hele Rogaland.

TEKST OG FOTO: SKOGSELSKAPET I ROGALAND

Prosjektet skal gjennom kunnskapsformidling på fagdager og direkte kontakt med produsentene legge til rette for økt bruk av fornybar energi basert på lokalt trevirke i jordbruket i Rogaland. Målgruppen er energiintensive jordbruksproduksjoner som i dag benytter seg av fossile brennstoff, eksempelvis smågris, kylling og veksthus. Gjennom fagdager og rådgiving/forstudie på gårdsnivå vil vi i prosjektet komme i direkte dialog med produsentene og formidle siste kunnskap om temaet.

Målet er å få flere til å legge om fra fossile energikilder, til bærekraftige løsninger basert på fornybar biomasse fra skogen.

Å utnytte overskuddsmasse fra lokalt skogbruk til energiformål gir ikke bare klimagevinst, men legger også grunnlag for lokal næringsaktivitet knyttet til produksjon og leveranse av flis.

På Bryne fikk deltakerne en innføring i anleggstyper, råstofftilgang, investeringsbehov og økonomi fra Karl Ludvig Ådland fra CH4. Aart-Dirk van Zanten Magnussen fra Innovasjon Norge gikk gjennom eksisterende støtteinordninger for omlegging til fornybar energi i landbruket. Daniel Breivik fra Norsk

landbruksrådgivning orienterte om tre som konstruksjonsmateriale i landbruksbygg.

Dagen ble avsluttet med gårdsbesøk hos kyllingprodusent Jo Pollestad som har investert i flisfyringsanlegg i driftsbygningen. Fagdagene blir arrangert av Skogselskapet i Rogaland, Statsforvalteren i Rogaland og konsulentfirmaet CH4 med støtte fra Rogaland fylkeskommune og i samarbeid med Innovasjon Norge, Rogaland Bondelag, Norsk Landbruksrådgivning, og Norsk Gartnerforbund. 🌿

FAGDAG: Skogselskapet i Rogaland er med i et prosjekt for å få flere til å legge om fra fossile energikilder til bærekraftige løsninger basert på fornybar biomasse fra skogen.

HØY AKTIVITET: I Viken fylke er det gjennomført over 135 skoleskogdager i 2021.

Trøkk på skoleskogdager i Viken

Et år med skikkelig trøkk på skoleskogdager i Viken nærmer seg slutten, og det er tid for å se litt tilbake på innsatsen som er lagt ned. Skogselskapet i Østfold, Oslo & Akershus og Buskerud & Telemark har sammen og hver for seg lagt ned en god og engasjert innsats for å ta med seg barn og unge ut i den spennende og utforskbare skogen.

TEKST OG FOTO: KARL HENRIK BERKE, SKOGSELSKAPET I BUSKERUD OG TELEMAR

Det har vært aktivitet i mer en 26 av Vikens kommuner, med over 135 skoleskogdager fordelt fra helt sør til nesten helt nord i fylket. Selv om vi naturligvis kunne tenke oss å besøke absolutt samtlige elever i grunnskolen, og gjerne flere ganger, har vi i dag verken ressurser eller kapasitet til å gjennomføre noe slikt. Men, ut ifra det vi vet har det ikke blitt gjennomført så mange skoleskogdager som i 2021 i tilsvarende område tidligere. Det er vi naturligvis stolte over å ha fått til, på tross av at våren 2021 fortsatt var preget av restriksjoner.

Selv om en skoleskogdag blir gjennomført noe annerledes i Indre Østfold, på Nesodden eller på Flå så er målet og hensikten nøyaktig den samme. Vi ønsker å skape en nysgjerrighet og begeistring for skogen og naturen. Vårt mål er å nå frem til barn og unge med et budskap om at skogen er så mye mer enn bare en ansamling av trær. Selve fotosyntesen står svært sentralt på våre

skoleskogdager, men vi forsøker med forskjellige måter å formidle den alt etter som hvilken alder barna har. Desto yngre barna er, desto mer leker vi oss til informasjonen vi ønsker å formidle. Det er viktig for oss å tilpasse vår informasjon mest mulig hensiktsmessig til dem vi til enhver tid snakker med. Noe vi også får svært gode tilbakemeldinger på.

Elevene og de ansatte på skolene gir oss svært gode tilbakemeldinger på våre skoleskogdager. De setter pris på måten vi formidler hvordan de selv med enkle grep kan benytte skogen som et utstrakt klasserom og at mulighetene er

tilnærmet uendelige. Det finnes vel ikke et fag på skolen som ikke kan knyttes opp til skogen i en eller annen variant. På våre skoleskogdager har vi møtt godt over 300 fornøyde lærere.

Vi jobber etter følgende motto: «Det du er glad i, det tar du vare på». Da er det viktig å ha det gøy på skoleskogdager. En skoleskogdag uten latter og glede er heldigvis noe vi ikke opplever!

Tusen takk til våre samarbeidspartnere som muliggjøre skoleskogdagene for bortimot 5000 skolebarna i Viken fylke: Statsforvalteren i Oslo og Viken, Viken fylkeskommune og lokale skogbruksmyndigheter/Skogbrukssjefene. 🌿

BOREPRØVE: Hvor mange årringer har dette treet mon tro?

Skogselskapet jobber for:

→ å skape miljø for at skogeiere og næringen skal drive et godt skogbruk

SKOGSELSKAPET
Skogens vokter

Sesongstart skiskyting

Skogselskapene i Innlandet var til stede på Natrudstilen, Sjusjøen under sesongstarten for skiskyting, for å lage stemning, konkurranse og skogsinfo for de ca. 3000 publikummerne som var der. Idrettspresident Berit Kjøll og langrennssjef i Norges skiforbund, Espen Bjervig, var blant de mange som var bortom Skogselskapets bålpanne og fikk en kaffekopp. Skogselskapets tilstedeværelse er et resultat av et nytt samarbeid med Ringsaker Almanning, hvor begge parter vil bruke det

populære hytteområdet til mer informasjon om skogen. Tidligere i høst arrangerte allmenningen og Skogselskapet to skoglosturer i samme området, med god deltagelse og positive tilbakemeldinger fra høstferieturistene. Ringsaker er landets største hyttekommune, med over 7000 hytter.

Skogselskapet jobber for:

→ at morgendagens
 beslutningstakere skal se
 skogens mangesidige betydning

SKOGSELSKAPET
 Skogens vokter

Skogselskapet i Agder på plass i nye lokaler

Etter oppussing og flytting på forsommeren kunne Skogselskapet i Agder starte høstsemesteret i nye lokaler på Reiersøl Planteskole.

– Sammen med planteskolen har vi et godt fagmiljø og flotte omgivelser. Vi er opptatt av de unge spirer, både ungskog og ungdom/barn, så dette er midt i blinken! skriver Skogselskapet på sin nettside.

Flyttingen ble markert med åpen dag og grilling. Skogselskapet i Agders nye adresse er Reiersølveien 400, 4820 Froland.

– Vi setter pris på besøk, så kom gjerne innom oss, skriver Skogselskapet på Facebook.

DOBBELTTOPPER PÅ AGENDAEN I AGDER

Skogselskapet i Agder mener mye tyder på at villtopper, høstskudd, og doble/triple eller enda flere topper er et stort problem for skogbruket. I november arrangerte Skogselskapet befarings med Statsforvalteren i Østre Agder.

–Vi mener næringen, planteskoler, forvaltningen og forskningsmiljøet må ta denne problemstillingen på alvor. Vi ser utviklingstrekkene mange steder i fylket, det er utbredt i både i hogstklasse 2 og 3, skriver Skogselskapet på Facebook.

På flere av feltene Skogselskapet og Statsforvalteren besøkte var kanskje 50 prosent av granene mer eller mindre skadet. Mange av dem så ille ut.

–Jeg er forundret over at ikke temaet er satt høyere opp på lista. Vi ser mange eksempler også i hogstklasse 4, og i naturlig foryngelse, skriver Kåre Haugaas i en kommentar. Han nevner også at det er et problem i juletre dyrking.

Spjutnes - 100 år med aktivt skogbruk

Tidligere i høst markerte Skogselskapet i Trøndelag en dag av de sjeldne. Det er nemlig 100 år siden vi kjøpte Spjutnes gård på Elvalandet i Namsos kommune. Dagen ble markert med en skogfaglig vandring på eiendommen med ca 35 fremmøtte. Dette ble en svært innholdsrik dag med gode diskusjoner rundt temaene tynning, skog og klima, vedlikehold, skogplanteproduksjon og snutebiller, samt frøforsyning. Representanter fra Skogplanter Midt-Norge, Namdal Skognettverk, Skogfrøverket og Skogselskapet stod for gjennomføring og det faglige innholdet. Dette, og mer om skogeiendommen kan leses på Skogselskapet i Trøndelags nettside.

Mykje kursing på Vestlandet

I haust har det i regi av Skogselskapet i Sogn og Fjordane blitt gjennomført PEFC Skogstandard kurs for alle skogeigarar som planlegg å hogge eigen skog i vinter. Med høge tømmerprisar ser me at fleire skogeigarar ynskjer å hogge skogen i vinter, og skal dei levere tømmer til tømmerkjøpar, så må ein ha gjennomført eit PEFC Skogstandardkurs. Eit slikt kurs varer i ein dag, og kan gjennomførast kvar som helst i Vestland, så lenge det er minst 5 deltakarar.

Det er gjennomført kurs på Voss, Gloppen og det neste kurset er planlagt på Kaupanger. For meir info, sjå heimesida til Skogselskapet i Sogn og Fjordane. I tillegg til PEFC Skogstandard kurs har det blitt arrangert skogkveldar der me spesielt går gjennom skogfond-ordninga

og skattelegging ved tømmeroppgjær, som for mange er ukjent på grunn første generasjons skogbruk. Er det interesse for slike skogkveldar kan ein ta kontakt med Ruben Bøtun i Skogselskapet. Det opplyser Bøtun til Skog og Miljø.

MEDLEMSMØTE PÅ BRANDSØY

Onsdag 13. oktober arrangerte Sogn og Fjordane Skogselskap medlemsmøte på Brandsøy. 11 deltakarar fekk først ein introduksjon i arbeidet som er blitt gjort så langt i 2021. Den nye daglege leiaren, Ruben R. Bøtun, presenterte medlemsvervinga, nye satsingsområde og eksisterande prosjekt som har blitt vidareført. Trekunstnaren Øyvind Haram, som har bedrifta Trefint var invitert til å snakke om sitt arbeid, og han ytra ynskje etter emnar som han kunne kjøpe av skogeigarar. Vår eminente Svein Saure sto for matservinga med svært lokalt hjortekjøtt. Etter den teoretiske delen inne i driftsbygninga fekk deltakarane prøve seg på litt «trekunst» då dei skulle lage råstoffklossar som skal nyttast til skule-skogdagar, av alle skogselskapa rundt om i Noreg. På rådsmøte i november blei desse råstoffklossane delt ut til dei andre fylkeslaga.

– Me takkar for oppmøte og gler oss til neste samling i 2022, skriver Ruben R. Bøtun.

Konglesanking i Trøndelag

I månedsskifte mai/juni var det rik blomstring på gran i Trøndelag. Det ga håp om konglesanking og sikring av frøforsyningen. Spesielt er det behov for frø i høyereliggende strøk, slik det alltid har vært. Skogfrøverket utarbeidet sankeplan straks de fikk oversikt over konglemengdene i fylket.

Skogselskapet i Trøndelag er en del av teamet for gjennomføring i Trøndelag. Sommeren har gått, og i løpet av høsten er det sendt inn prøver av konglene for å

sjekke kvalitet. Vi ser nå at frømodningen har vært mangelfull i høyereliggende strøk. Grensen på frømodning ligger rundt 4-500 moh. I tillegg er det mye insektskader, og granfrøgallmygen har blitt en utfordring. Denne krabaten utvikler seg inne i frøet, har omtrent samme vekt som et friskt frø, og kan ikke utsorteres. Mulighetene for konglesanking har derfor blitt begrenset. I skrivende stund er det sanket i underkant av 100 sekker av en sankeplan på 460 sekker.

Vi håper at vi fortsatt finner områder hvor det kan sankes, og vi gir ikke opp. Vi har et bra frølager for høydag opp til 250 moh, og videre arbeid ønskes konsentrert derfra og opp til ca. 400 moh. Det forteller Skogselskapet i Trøndelag på sin nettside.

Aktivitetstips for jula

Leter du etter juleroen, kan trikset være å sette seg ned og lage noe. Her er noen tips til hva du kan lage av enkle ting.

TEKST OG BILDER: INGILD GRAN OG KARL HENRIK SKINSTAD BERKE

ADVENSTAKE:

Du trenger: En grov kvist eller lignende, lysholdere, lys, drill, lim-pistol, pynt fra skogen.

Steg 1: Bor hull til lysholderne
Steg 2: Lim på pynt du finner i skogen. Forslag: Bar, kongler etc.

Steg 3: Sett i lysene, sørg for at de står rett. Husk brannfare, aldri la kunstverket stå uten tilsyn når lysene brenner.

KRANS:

Du trenger: Tynne kvister fra et løvtre, granbar, ståltråd (eller lignende), knipetang, pynt fra skogen.

Steg 1: Fest de tynne kvistene slik at det blir en sirkel, jo flere kvister du bruker jo mer solid blir kransen.

Steg 2: Del opp granbaret i ca. 10 cm lengder, fest de med ståltråd i den klipte enden, legg så granbar bortover kransen bit for bit, og fest de lagvis bortover.

Steg 3: Pynt kransen.

DEKORASJON:

Du trenger: Grove løvpinner, saks, hagesaks, limpistol, ark med farge, litt granbar og pynt.

Steg 1: Del opp pinnene i ønsket lengde, klipp arket til stjerneform

Steg 2: Lim sammen pinnene, og lim på stjernen.

Steg 3: Pynt med granbar, kongler etc. heng på tråd til å henge kunsten opp.

JULETREPYNT:

Du trenger: Litt grove pinner, limpistol, hagesaks, pynt.

Steg 1: Klipp opp pinnene i passe lengde, og lim de sammen så de ligner på et tre

Steg 2: Lim på barnnåler på pinnene

Steg 3: Pynt med røde sløyfer.

Tidsskrift for Skogbrug.

Udgivet af

Det norske Skogselskab.

Nr. 11-12 November-December 1921. 29. aarg.

Fjeldgran

I fjeldbandet er det smaat med frøsætningen paa granen. Sommeren blir for kort for den. Allikevel holder den sig utrolig godt i skoggrænsen og dette kommer av dens evne til at kunne formere sig ved avlæggere paa steder, hvor de klimatiske forhold hindrer frøsætningen.

I fjeldskogen beholder granen grenene helt ned til foten, slik at de nederste ofte ligger like paa bakken, Ved det stadige barfald ovenfra og ved lynnvegetationen nedenfra blir da efterhvert granen helt begravet og slaar røtter fra den del som er lavest og længst ned i jorden.

Grenspidsen søker derimot oppad mot solen og lyset. Paa denne maate faar man da ofte en modergran omgitt av en tæt krull av dattertrær, hvis forbindelse med modertræet lettelig kan konstateres, om man følger rotgrenen.

Vi viser til en slik gran fra Valdres; de nedre grener har slaat rot og bredt sig ut som en matte rundt træet i flere meters vidde. Det er sauen som har hindret skuddene fra at gaa til veirs.

Somme har ment at granen ikke skal faa lov til at brede sig ut over fjeldhavgangene paa denne maate. Sauen har her øiensynlig været av en anden mening, ferske, grønne granskud er god sauemat. Dessuten skulde vel en grankrull hist og her utover fjellviddene være bra som ly både for folk og fe.

Man kan vist derfor trygt la granen følge sin natur og ønske den velkommen, naar den vil prøve paa at klæ fjeldet, selv om det gaar smaatt.

NYHETS KLIPPET

Utmark gir stor verdiskaping

For første gang er det kartlagt hvor store verdier Norge får fra utmarka gjennom f.eks. skogbruk, beiting, jakt og fiske. Årlig tas det ut råvarer verdt om lag 6,5 mrd. kroner før videre bearbeiding, og en ny rapport viser at det er rom for mer.

Verdiskaping i utmarka har lange tradisjoner i Norge. I rapporten fra NIBIO anslås det at råvarer verdt opp mot 6,5 mrd. kroner årlig hentes ut fra utmarka før videre bearbeiding. Rapporten er laget for Landbruksdirektoratet.

– Den totale årlige verdiskapingen for samfunnet mangedobles deretter gjennom verdikjeden fram mot sluttbruker, og viser hvor viktig utmarka er for Norge og vår selvforsyning, sier adm. direktør Jørn Rolfsen i Landbruksdirektoratet. Han understreker at potensialet for å utnytte utmarka framover er enda større enn nåverdien, og at dette særlig vil være bra for distriktene.

Kunnskap om ressursene og utnyttelsen av utmarka har stor nytte for politiske myndigheter, forvaltningen, bedrifter, næringsorganisasjoner og brukere.

– Med rapporten har vi for første gang et helhetlig kunnskapsgrunnlag for å anslå hvilke verdier som finnes i utmarka. Det er blant annet rom for mer utmarksbeite, økt hogst av skog og mer jakt på hjort. Vi må også håndtere konflikter mellom beitedyr og rovdyr bedre enn vi gjør i dag for å øke verdiskapingen i utmark, sier Jørn Rolfsen. Samtidig bekrefter utredningen utmarkas betydning for klimasystemet.

– Utmarka er en alternativ karbonkilde som gir produkter som kan erstatte fossilt karbon. Den bidrar dessuten med opptak av CO₂ fra atmosfæren ved at dette lagres i vegetasjon og jordsmonn. Hvert år lagrer f.eks. skogen i Norge karbon tilsvarende halvparten av de norske CO₂ utslippene, sier Jørn Rolfsen. Han mener det derfor er viktig med aktiv skjøtsel av skogen.

Landbruksdirektoratet, 9.11.2021

NAMSOS FRØPLANTASJE SATT I DRIFT

25. oktober var en historisk dag i skogbruket i Namdalen. Da ble de første 250 granpodingene i Namsos frøplantasje plantet. Og dagen etter ble 350 flere satt i jorda. Her skal det høstes frø om 15-20 år og i lang tid fremover, frø som er tilpasset nordre deler av Trøndelag. Den første planten ble satt i jorda av en namdaling, nemlig Bjørn Arve Øvereng, til daglig ansatt i Skogkurs og som vegplanlegger i Namdalen. Til høyre Hans Chr. Brede i Skogselskapet i Trøndelag. Foto: Rannveig Kristiansen

HAR DU ET BILDE DU VIL DELE MED OSS?

Send det til info@skogselskapet.no Kanskje kommer det på trykk!

VIKTIGE DATOER FOR SKOGBRUKET I 2022

Merk av i kalenderen

19. mai: Landsdekkende skogplantedag

16.–17. september: Hurdagene

2.–3. juni: Skog og Tre på Quality Airport Hotel Gardemoen

1. juni: Landsmøtet for Skogselskapet avholdes samme sted

